

KURUMSAL KURAM'DA ÖRGÜTSEL ALAN KAVRAMI VE ÖRGÜTSEL ALAN TÜRLERİNE İLİŞKİN BİR LİTERATÜR İNCELEMESİ*

Dr. Ridvan Kocaman

Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
ORCID: 0000-0002-0008-7041

Doç. Dr. Umut Koç

Eskişehir Osmangazi Üniversitesi
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi
ORCID: 0000-0002-9669-0290

Prof. Dr. Bayram Zafer Erdoğan

Anadolu Üniversitesi
İşletme Fakültesi
ORCID: 0000-0002-2147-7356

Öz

Örgütsel alan kavramı kurumsal kuramın merkezinde yer almaktadır. Böylelikle, kavramın kullanımı teorik ve özellikle de ampirik olarak oldukça geniş bir yelpazeye yayılmıştır. Bu durum, yapılacak olan çalışmalara yol göstermesi açısından daha kümülatif bir yaklaşım ihtiyacını beraberinde getirmektedir. Bu doğrultuda, bu çalışma kapsamında örgütsel alana ilişkin mevcut tanım, tartışma ve araştırmaları içeren literatür incelenmiştir. Bunun neticesinde, örgütsel alanların ayırt edici özelliklerine göre sistematik bir şekilde kendi alt türleriyle beraber mübadele alanları ve mesele alanları olarak iki grupta sınıflandırılabileceği sonucuna ulaşılmıştır. Böylelikle, alanlar hakkındaki farklı yaklaşımların daha bütüncül bir bakış açısıyla incelenmesine olanak sağlanacağı düşünülmektedir.

Anahtar Sözcükler: Kurumsal kuram, Örgütsel alan, Örgütsel alan türleri, Mübadele alanları, Mesele alanları

A Literature Review on the Concept of Organizational Field and Types of Organizational Field in Institutional Theory

Abstract

The concept of organizational field is at the central of Institutional Theory. Thus, the use of the concept has spread over a wide spectrum both theoretically and especially empirically. This brings along the need for a more cumulative approach to guide the future studies. Accordingly, within the context of this study, the literature involving the extant definitions, discussions and research related to the organizational field was examined. As a result, it is concluded that organizational fields can be classified into two groups as exchange fields and issue fields, together with their sub-types based on their distinctive features. In this way, it is thought to enable that different approaches about the fields will be examined with a more holistic perspective.

Keywords: Institutional theory, Organizational field, Organizational field types, Exchange fields, Issue fields

* Makale geliş tarihi: 26.02.2021
Makale kabul tarihi: 14.07.2021
Erken görünüm tarihi: 03.11.2021

Kurumsal Kuram’da Örgütsel Alan Kavramı ve Örgütsel Alan Türlerine İlişkin Bir Literatür İncelemesi*

Giriş

Örgütsel alan kavramı, kurumsal kuramın köşe taşlarından birisi olmakla birlikte, son yıllarda yoğun olarak kullanılan bir analiz düzeyi olarak kabul edilmektedir. Örgütsel faaliyetlerin kurumsal açıklamalarını birlikte karakterize eden ve kuramın diğer kavramlarını da çevreleyen merkezi bir konum görevi görmektedir. Örgütsel alanın önemine ilişkin olarak, onun modern örgütsel yaşamın yapısal yapı taşı olduğu (Fligstein ve McAdam, 2012: 3) ve hiçbir kavramın kurumsal süreçleri ve örgütleri anlama konusunda onun kadar hayati olmadığı (Scott, 2014: 19) ifade edilebilir. Alana ilişkin yapılan çalışmalar her ne kadar onu anlamak üzere farklı kavramsallaştırmalar sağlasa da, kavramın kullanımı teorik ve özellikle de ampirik olarak oldukça geniş bir yelpazeye yayılmıştır. Bu da onun açıklayıcılığını olumsuz şekilde etkilemektedir. Gray ve Cooper ‘e (2010: 621) göre, örgütsel alan kavramının açıklayıcı gücünü ortaya çıkarmak ve onu teorik olarak daha kullanışlı hale getirmek için, onun ampirik çalışmalarla sağlamlaştırıldığı kadar, nasıl oluştuğuna ve taşıdıkları özellikler bağlamında hangi sınıflara ayrılabilceğine dair daha fazla açıklanmaya ihtiyacı vardır. Ayrıca, örgütsel alana ilişkin farklı yaklaşımların olması, gelecek çalışmalara yol göstermesi açısından daha kümülatif bir yaklaşım ihtiyacını da beraberinde getirmiştir. Sosyolojik bakış açısını temel alacak olan araştırmalara da verimli bir zemin oluşturacağı düşünülen bu çalışma kapsamında, örgütsel alana ilişkin mevcut tanım, tartışma ve araştırmaları içeren literatür incelenmiştir. Bu inceleme ile birlikte, alan kavramına ve onun diğer kurumsal olgularla ilişkisine açıklık getirilmeye çalışılmıştır. Çalışma kapsamında, alan kavramının ampirik kullanımının genellikle teorik tanımlardan farklı olmasının sebep olduğu karmaşıklığı gidermek için öncelikle kavramla ilgili tanımlamalara yer

* Bu çalışma, Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü bünyesinde tamamlanmış olan “A Qualitative Investigation of Charity Bazaars Within the Context of Neo-Institutional Theory” başlıklı doktora tezinden üretilmiştir.

verilmiştir. Sonrasında, örgütsel alana ve türlerine ilişkin yapılan tartışma ve araştırmalar incelenmiştir. Son olarak ise, genel bir değerlendirme yaparak, gelecek çalışmalara yönelik öneriler sunulmuştur.

1. Örgütsel Alan

Örgütsel alan, kurumsal kuramın merkezinde yer almaktadır (Wooten ve Hoffman, 2008: 130). Bir diğer deyişle, gündelik davranışlara yol gösteren pek çok kurumu bünyesinde barındıran merkezi bir konum rolüne sahiptir. Alanlar, günlük faaliyetlerinde birbirlerini dikkate alan aktörlerin lokal sosyal düzenini temsil etmektedir (Fligstein, 2001: 107). Bu sosyal düzenin inşası için, alanların aktörleri yönlendirme ya da onların davranışlarına yol gösterme hususunda, kendilerini de karakterize edecek olan gerekli dinamiklere sahip olması beklenmektedir. Bu doğrultuda, alanların sahip olduğu yönlendirici ilke ya da amaç ile birlikte tanımlanabileceğini söylemek mümkündür (Evans ve Kay, 2008: 973).

Kurumsal kuram alanında çalışan pek çok bilim insanının kullandığı tanıma göre örgütsel alan, bir bütün olarak fark edilir bir kurumsal yaşamı oluşturan örgütler topluluğudur. Bu örgütler, ana tedarikçiler, düzenleyici kuruluşlar, tüketiciler, benzer mal ve/veya hizmet üreten diğer örgütlerden oluşmaktadır (DiMaggio ve Powell, 1983: 148). Bu tanımlama, alandaki aktör çeşitliliğini vurgulamakta ve mal ve/veya hizmet üretimine odaklanarak ticari bir bağlamda ele alınmaktadır. Scott ise ortak kültürü ve ağları vurgulayan, alan türlerini de içerisine alan daha kapsayıcı bir tanım kullanmaktadır. Ona göre örgütsel alan, ortak anlam sistemine dâhil olan, birbirlerinden bağımsız çeşitli örgütler topluluğudur (Scott, 2014: 106). Gibbons ise örgütsel alanları, partnerler arasındaki etkileşimi vurgulamaksızın, benzer kaynakları kullanan, benzer teknolojilerden yararlanan ve benzer çıktıları üreten örgütler kümesi olarak daha dar bir şekilde tanımlamaktadır (Gibbons, 2004: 938).

Alanların varlıkları kurumsal olarak tanımlanabildikleri ölçüde kabul edilmektedir. Bir diğer ifadeyle, kurumsal süreçleri geçirmemiş, kurumsal altyapısı olgunlaşmamış ya da kurumsallaşmanın gerektirdiği yapılara sahip olmayan alanların hem teorik hem de pratik açıdan tanımlanması oldukça güçtür. Onların kurumsal olarak tanımlanma ya da kurumsal olarak yapılanma süreci dört ana unsurdan oluşmaktadır (DiMaggio ve Powell, 1983: 148):

- Alan içinde faaliyet gösteren örgütler arasındaki etkileşim miktarında artışın olması (Etkileşim ağının ve bunu çevreleyen sınırların oluşması),
- Açık bir şekilde tanımlanabilen, örgütler arası hâkimiyet (baskın olma) ve iş birliği kalıplarının ortaya çıkması (Aktörler arasında statü hiyerarşilerinin oluşması),

- Alandaki örgütlerin rekabet ederken yararlanabileceği bilgi yükünde artış olması (Paylaşılan anlam sistemleri ve uygulamalarda artış yaşanması),
- Ortak teşebbüste bulunan bir örgüt topluluğu içerisindeki aktörlerin karşılıklı farkındalığının gelişmesi (Ortak kimliğin oluşması).

Yukarıda bahsi geçen unsurlara ilaveten, alandaki davranışlara rehberlik eden kurumsal mantık üzerinde uzlaşımın olması (Friedland ve Alford, 1991: 248), örgütlenme biçimlerinin birbirleriyle benzeşmesi (Scott, 2014: 235) ve örgütsel sınırların netlik kazanması (Thornton vd., 2012: 591) da alanların kurumsal olarak tanımlanma ve yapılanma sürecini oluşturan unsurlar olarak değerlendirilebilir.

Literatürde, alanların ve alan süreçlerinin örgütleri etkilediğine, bunların dönüşümlü olarak örgütler tarafından etkilendiğine ve kurumsal mantığın alan seviyesi etkileşimde nasıl bir role sahip olduğuna dair pek çok çalışma bulunmaktadır. Yeni kurumsalcılık anlayışının ilk yıllarında zorlayıcı, öykünmecî ve normatif olarak tanımlanan izomorfik baskılar (DiMaggio ve Powell, 1983: 150; Mizruchi ve Fein, 1999: 657) aracılığıyla, alanların örgütlerin homojenleşme sürecine etkileri geniş ölçüde incelenmiştir. Bunlara ilaveten, Scott'un (2014: 106) yapmış olduğu tanımda vurgulanan ve DiMaggio ve Powell'in (1983: 149) alanların yapılanma süreçlerinde ima ettiği aktörler arasındaki benzeşim mantığının aksine, alandaki bazı aktörler birbirleriyle çatışma ve mücadele halindedir (Oakes, Townley ve Cooper, 1998: 260; Zietsma vd., 2017: 7). Scott'un (2014: 106) ve DiMaggio ve Powell'in (1983: 149) alana ilişkin kavramsallaştırmaları daha çok istikrarı vurgularken, diğerleri alan içerisindeki aktörlerin kaynaklar, sınırlar, karar verme mekanizmaları, anlam sistemi vb. üzerindeki rekabetlerine odaklanmaktadır. Bu doğrultuda alanlar, kaynaklara ulaşmada çıkar mücadelelerinin yaşandığı sosyal ilişki ağları olarak tanımlanabilir (Bourdieu, 1985: 723).

Kurumsal çalışmalarda istikrar odaklılıktan değişim odaklılığa kayan ilgiyle birlikte, güç mücadelesi ve çerçevelemeye odaklanan sosyolojik yaklaşımlarda da vurgulanan alan üyeleri arasındaki rekabete ilişkin araştırmalar ortaya çıkmaya başlamıştır. Hoffman, örgütsel alanın merkezi bir teknoloji ya da pazardan ziyade doğal çevrenin korunması gibi temel bir mesele etrafında da şekillenebileceğini iddia ederek alanlardaki bu yeni yönelimi geliştirmiştir. Ayrıca, birbirlerini etkileyen ancak farklı inanç ve tutumlara sahip kimyasal madde üreticileri ve çevrecilerin ortak bir alanda faaliyette bulunabileceğini örnek vererek, mücadele halinde olan örgütlerin de aynı alanı paylaşabildiğini ifade etmektedir (Hoffman, 1999: 351). Meyer ve Höllerer, DiMaggio ve Powell'in (1983: 148) örgütsel alan tanımlamalarına ilaveten, mesele alanlarındaki güç dinamiklerine daha fazla dikkat çekerek, bu alanların teorik arka planının geliştirilmesi hususunda katkı sağlamaktadırlar. Ayrıca, alandaki çekişmeleri

azaltmak için rakiplerin ve yandaşların çerçevelemeye dâhil olması gerektiğine ya da belirli bir mesele hakkında alan dışında harekete geçmeleri gerektiğine vurgu yaparak da, Hoffman'ın (1999: 351) alan kavramsallaştırmasına iki yolla katkı sağlamaktadırlar (Meyer ve Höllerer, 2010).

Mevcut literatür incelemesinde, her ne kadar Hoffman'ın (1999) yaklaşımından oldukça farklı gözükse de DiMaggio ve Powell'in (1983), Fligstein ve McAdam'ın (2012) Scott'un (2014) ve Bourdieu'nun (1975, 1985, 1999) alana yaklaşımları dört açıdan birbirleriyle uyumlu olduğu söylenebilir. İlk olarak, alanların birbirleriyle ilişki içerisinde olan aktörlerden oluştuğu ve bu ilişkilerin ortak anlam ve çıkarlar etrafında şekillendiği iddia edilmektedir. Bu sebeple de çoğunlukla ortak kültüre ve ağlara vurgu yapılmaktadır. İkinci olarak, alanların ortak anlam sistemlerine, aktörlerin birbirleriyle olan ilişkileri ve ilişkilerinin yoğunluğu tarafından belirlenen sınırlara sahip olduğu ifade edilmektedir. Üçüncü olarak, alandaki aktörlerin etki ve statü hiyerarşisi sebebiyle eşit olmadıkları, böylelikle ortak kurumsal mantık üzerinde farklı etkilere sahip oldukları iddia edilmektedir. Son olarak, alandaki güç, etki ve statü farklılıklarının, örgütsel alandaki değişim çalışmaları (Wooten ve Hoffman, 2008: 134) için önem arz eden rekabet ve mücadeleyi beraberinde getirdiği ifade edilmektedir. Mevzubahis çalışmalarda vurgulanan bu dört unsurun her biri örgütsel alanları, onların içerisindeki istikrarı ve değişimi anlamak için kullanılabilir.

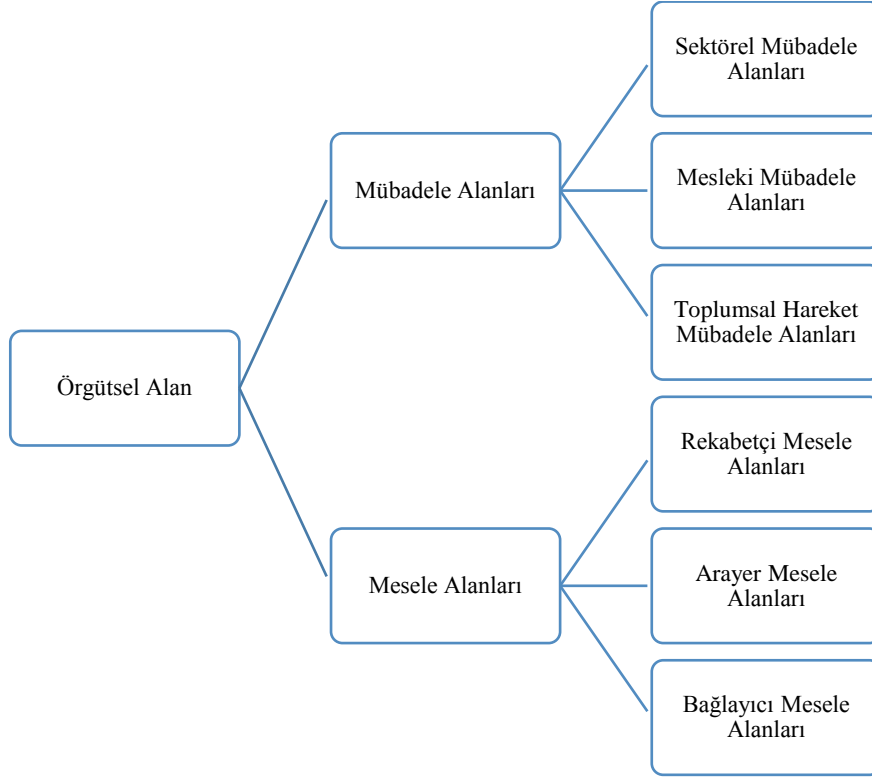
Hoffman'ın (1999: 351) alanların ortak bir teknoloji ya da pazardan ziyade ortak meseleler etrafında oluştuğunu ifade etmesi, yeni ve sıklıkla rekabet eden üyelerden ve alt gruplardan oluşan alanların varlığına ilişkin tartışmaları beraberinde getirmiştir. Bu yaklaşımın 1990'ların sonlarında başlayıp hali hazırda devam etmekte olan, kurumsal kuramdaki istikrardan değişime kaymakta olan teorik vurguda değişim kısmı ile daha uyumlu olduğu söylenebilir. Teknolojik gelişme ve dijitalleşmenin örgütsel alan üzerindeki etkilerini araştıran Powell vd. örgütsel alanların daha dinamik, sınırlarının daha geçirgen olduğunu ve böylelikle farklı örgütlerin alana kolaylıkla dâhil olabileceğini, bu durumun ise üyeler arasındaki güç dengelerini değiştirebileceğini ifade ederek değişim savını desteklemektedirler (Powell vd., 2017: 38). İlerleyen kısımlarda detaylandırılacak olmakla birlikte, Hoffman alanları mesele alanları olarak görerek, henüz yerleşiklikten uzak ve tekdüze kısıtlayıcı unsurlara sahip olmayan alanların varlığını iddia etmektedir (Hoffman, 1999: 352). Bunun en önemli sebebi ise, bu alanların farklı kurumsal mantık örüntülerine bağlılığı olan ve farklı yapılara gömülü aktörleri belirli bir mesele etrafında bir araya getirmesidir. Alanlara ilişkin bu farklılıkların göz önünde bulundurulmaması, alandaki kurumsal baskıların doğasının ve bunların alan dinamikleri üzerindeki etkilerinin doğru anlaşılmasını güçleştirmektedir. Alanlar arasındaki farkları anlamak ve

özellikle de bu konuda bilgi birikimini sağlamak için, örgütsel alana ilişkin farklı yaklaşımları birlikte değerlendirmek gerekmektedir.

2. Örgütsel Alan Türleri

Alanlar, farklı üyelik biçimlerini içeren çeşitli yollarla ampirik olarak işlevsel hale getirilmeye çalışılmıştır. Bazı araştırmacılar, belirli sektörlerden üyeleri araştırmalarına dâhil ederken (Tolbert ve Zucker, 1983), bazıları toplumsal hareketlerin üyelerine odaklanmaktadır (Barley, 2010; Diani, 2013; van Bommel ve Spicer, 2011). Genel çoğunluğu ise, sektör üyelerini ve onların üreticiler, tüketiciler ve düzenleyici kuruluşlar gibi etkileşim içerisinde oldukları paydaşlarını analiz etmektedirler (Farjoun, 2002; Reay ve Hinings, 2009). Bazıları, sektörler arası bile olsa, bazı ortak noktalara sahip olanlar arasındaki kurumsal süreçleri (Glynn, 2008; Lounsbury, 2007; Marquis vd., 2007) ya da bu süreçlerin örgütlerin kimlik oluşturma süreci üzerindeki rollerini incelemektedirler (Kostova vd., 2008). Bu farklılıkların, alan süreçleri üzerinde farklı etkiler gösteren analizleri ortaya çıkarması oldukça muhtemeldir. Dolayısıyla, daha önce bahsedilen alan tanımları da dikkate alındığında, alanların sahip oldukları amaç ve özelliklerde bazı farklılıklar olması beklenilebilir. Örneğin, etraflarındaki sınırlar, içlerindeki aktörlerin homojen veya heterojen yapıda olması, üyeler arasındaki ilişkisel ağların yapısı, alan içindeki farklı kurumsal mantık örüntülerinin adedi, birbirlerini tamamlayıcılığı ya da bölümlere ayrılması ve alandaki ortak kimliğin doğası açısından farklılıklar öne çıkabilmektedir. Bu farklılıklar, eş biçimlilik (izomorfizm), yayılma (difüzyon) ve değişim gibi alan seviyesi süreçleri etkileyecektir. Bununla birlikte, alanlarla ilgilenen çalışmaların pek çoğu, tanımladıkları alanın doğasını sistematik olarak incelememekte ve onu alan seviyesi süreçlerin veya alanlara yönelik örgütsel tepkilerin analizi için sadece bir zemin olarak kullanmaktadır. Bu noktada, alanları amaçlarına ve taşıdıkları özelliklere göre Şekil 1’ de görüldüğü gibi mübadele alanları ve mesele alanları olarak iki ana başlık altında sistematik bir şekilde sınıflandırarak, alanlar hakkındaki farklı yaklaşımları daha bütüncül bir bakış açısıyla incelemek mümkündür (Zietsma vd., 2017). Alanlara ilişkin yapılan bu sınıflandırma, örgüt teorisinde alanlar üzerine yapılan çalışmaların büyük bir kısmını kapsamaktadır.

Şekil 1. Alan Türleri

Kaynak: Bu şekil, Zietsma vd.'nin (2017) çalışmasından yararlanılarak oluşturulmuştur.

2.1. Mücadele Alanları

Mücadele alanları ile merkezi bir aktör popülasyonunu ve bunların etkileşimini veya mücadele ortaklarını (tedarikçiler, müşteriler, vb.) içeren alanlar ifade edilmektedir. Mücadele alanlarında tüm alan üyelerinden ziyade, popülasyonların uygulamaları, normları ve anlam sistemlerini paylaşma olasılıkları daha yüksektir (Dhalla ve Oliver, 2013: 1830). Popülasyonlar içinde nispeten homojen sayılabilecek aktörlerin benzer çevresel kırılganlıkları paylaşmaları, aynı yasal düzenleyicilerden ve benzer müşteri, tedarikçi, vb. paydaşlardan meşruiyet taleplerinin olması sebebiyle, alanda popülasyonlara yönelik öykünmecî baskılar etkindir. Örneğin, alkolsüz içki sektörü üyelerinin kendi aralarında, ürün sattıkları restoranlar ve perakendeciler ya da su, meyve ve alüminyum kutu satın aldıkları tedarikçiler ile olduğundan daha çok uygulama, norm, değer, inanç, vd. paylaşmaları, alandaki öykünmecî baskıların popülasyonlardaki homojenleşme sürecine olan etkilerini arttırmaktadır.

Mübadele ilişkisi etrafındaki ortaklar her ne kadar diğerleriyle bazı uygulama, norm ve anlamları paylaşırsa da kendilerine özgü kurumlarına, kurumsal çevrelerine ve kurumsal baskılarına sahiptirler (Zietsma vd., 2017: 15).

Aktörler arasında bir homojenliğin olması, popülasyonlarda hiç çatışma olmadığı anlamına gelmemektedir (Özen, 2007: 267). Mübadele alanlarında, popülasyon üyeleri statü kazanmak ve arzu ettikleri kaynaklara ulaşmak için birbirleriyle rekabet etmektedirler (Freeman ve Audia, 2006: 152). Bu alanlarda ortak amaç ise, mübadeleyi ve partnerler arasındaki etkileşim ağlarını koordine ederek, onlara istikrar kazandırmaktır (Beckert, 2010: 609). Alana ilişkin çalışmaların çoğunluğu, mübadele partnerleri ile kaynak, statü ve pazar payı için mücadelenin olduğu merkezi popülasyonlara odaklanmaktadır. Bu çalışmalardan yola çıkarak mübadele alanları, alan içerisindeki merkezi popülasyonların doğası gereği alt gruplara ayrılmaktadır. Şekil 1’de gösterildiği üzere, bu alt gruplar sektörel, mesleki ve toplumsal hareket mübadele alanlarından oluşmaktadır. Zietsma vd. her ne kadar alana ilişkin devlet alanları veya çeşitli meslek ve sektörlerden oluşan karma alanlar gibi başka alan türlerinin varlığını kabul etseler de, açıklamak üzere bahsi geçen üç mübadele alan türüne odaklanmaktadır (Zietsma vd., 2017: 16).

2.1.1. Sektörel Mübadele Alanları

Daha önce örnek olarak verilen alkolüz içki sektörü (Zietsma vd., 2017) ile birlikte, otomotiv sektörü (Jacobides vd., 2016), havayolu sektörü (Taşçı ve Yalçınkaya, 2015) ve futbol sektörü (Koç vd., 2016) gibi pek çok alanı sektörel mübadele alanı olarak tanımlamak mümkündür. Bu alanlar, etkileşim ağı içindeki partnerler arasındaki mübadeleyi koordine etmeye odaklanmaktadır. Alan içerisindeki aktörler lobicilik ve sanayi teşviki gibi ortak çıkarları yönetmek veya ortak teknoloji geliştirerek ve endüstri standartlarını iyileştirerek diğer partnerlerle ilişkilerini koordine etmek için sıklıkla iş birliği yapmaktadırlar. Müzeler (DiMaggio, 1991; Oakes vd., 1998; Kartoğlu, 2018), senfoni orkestraları (Glynn, 2000; Glynn ve Lounsbury, 2005) ve hastaneler (Galvin, 2002) de benzer mal/hizmet üreten, yapısal anlamda birbirlerine eş değer üyeleri ve onların etkileşim içerisinde buldukları partnerleri içermesi sebebiyle sektörel mübadele alanlarına dahil edilebilmektedir. Bu alanlarda, iş birliklerinin yan sıra merkezi popülasyon üyeleri kendi aralarında pazar payı ve meşruiyet elde etmek için rekabet etmektedirler (Garud, vd., 2002: 202). Ayrıca, alandan alana önemli ölçüde değişiklik gösterse de, alanların sınırları sektöre yeni katılanlar için nispeten geçirgen olma eğilimindedir.

Alana yeni giriş yapan üyeler bazen alandaki baskın sektörel uygulamaların aksine yeni rekabet yolları sunarak bu uygulamaları dönüştürebilirler. Örneğin, fotoğrafçılık sektörüne yeni giriş yapan üyeler gelişen

teknolojinin de etkisiyle dijital fotoğrafçılık ile alanda baskın olan film temelli fotoğrafçılık (Munir, 2005) uygulamalarının seyrini değiştirmiştir. Buna karşın, bazı alan üyeleri her biri kendi kimliğine ve mantıksal örüntülerine sahip olan belirli nişler veya stratejik gruplar etrafında alt alanlar oluşturabilmektedir. Porac vd., bazı firmaların kendilerini bir yandan tüketici elektroniği sektörünün üyeleri olarak konumlandırırken öte taraftan paydaşlarıyla (tüketiciler, tedarikçiler, vb.) olan ilişkilerini ve onların yapı ve uygulamalarını belirleyen yüksek donanımlı ses cihazları pazarının da bir parçası olmalarını bu duruma örnek göstermektedirler (Porac vd., 1989: 399). Her ne kadar mantıksal örüntülerin, farklı alt gruplarda kendi içerisinde çelişen bazı unsurları olsa da, pazardaki bölümlerin varlığı bu örüntülerin çok fazla çelişki yaşamadan ayrı ayrı işlemesine izin vermektedir (Zietsma vd., 2017: 17).

Sektör içerisindeki popülasyonların belirli nitelikleri kurumsal süreçler üzerinde önemli etkilere sahiptir. Eş biçimlilik (izomorfizm) açısından değerlendirildiğinde, sektör üyeleri genel olarak dış çevrenin (müşteriler, yasal düzenleyiciler, tedarikçiler, vb.) meşruiyet temelli yargılamalarına odaklandıkları için, izomorfik baskılar daha çok onların bu çevresinden yani mübadele partnerlerinden, özellikle de kaynak olarak bağımlı oldukları aktörlerden gelmektedir (Pfeffer ve Salancik, 1978). Örneğin, sektörel bir mübadele alanı olarak ulusal futbol liginin en önemli aktörlerinden olan devlet, alan üyelerine yönelik zorlayıcı baskılar uygulayabilmektedirler (Koç vd., 2016). Merkezi popülasyon üyeleri aynı dış aktörlere sahip olmaları ve çoğunlukla meşruiyet temelli olarak kendilerinden benzer davranışların beklenmesi sebebiyle birbirlerine öykünmektedirler, bir diğer ifadeyle birbirlerini taklit etmektedirler. Böylelikle, sigorta şirketleri (Hoffman, 1999), danışmanlar (Zbaracki, 1998) ve yasal düzenleyiciler gibi pek çok mübadele partnerinin baskıları sonucunda, meşruiyet veya teknik avantajlar elde etmek amacıyla (Kennedy ve Fiss, 2009: 897) benimsenen yapı ve uygulamaların yayılması (difüzyon) söz konusu olmaktadır. Sektör popülasyonları içerisindeki rekabetçi baskılar nedeniyle yeni ve daha üstün uygulamaların, yapıların ya da teknolojilerin nispeten sık ortaya çıkması ve özellikle stratejik gruplar içerisinde göreceli olarak yayılması beklenmektedir (Anand ve Peterson, 2000: 270; Ansari ve Philips, 2011: 1596; Gawer ve Philips, 2013: 1061). Bu doğrultuda, sektör üyelerinin yayılma yoluyla yenilikleri kendi yapılarına ve pazarlarına uyacak şekilde uyarladıklarını ve rekabet avantajı elde etmek için daha fazla yenilik yaptıklarını söylemek mümkündür (Deephouse, 1999: 149).

2.1.2. Mesleki Mübadele Alanları

Mesleki mübadele alanları, merkezi bir meslek grubu, profesyonellerin çalıştığı örgütler, etkileşim içerisinde olduğu diğer meslekler, yasal

düzenleyiciler vb. gibi mübadele partnerlerinden oluşmaktadır. Örneğin, bir mesleki mübadele alanı olarak muhasebe mesleği, muhasebecileri, muhasebe firmalarını, muhasebe odalarını, yasal düzenleyicileri, denetim firmalarını, meslek eğitimcilerini vb. içermektedir (Greenwood ve Suddaby, 2006). Bu alanların amacı, mesleki uygulamaları kontrol etmek ve alanın sınırlarını belirgin bir şekilde belirlemeye çalışmaktır. Mesleki popülasyonlar genellikle mübadele alanlarında sektörel popülasyonlar ile birlikte var olur. Ayrıca, alanın sektörel mübadele alanı mı yoksa mesleki mübadele alanı mı olduğu da yapılan analizin odağına bağlıdır. Örneğin, bazı çalışmalar sektörel mübadele alanı olarak sağlık hizmetleri alanında doktora odaklanırken (Reay ve Hinings, 2009), hastabakıcılık ya da hemşirelik gibi mesleki mübadele alanlarında sağlık hizmetleri örgütlerine odaklanan çalışmalar da bulunmaktadır (Reay vd., 2006). Mesleki mübadele alanları genellikle üyeleri sosyalleştiren ve onları uymaları gereken uygulamalar konusunda eğiten, güçlü kimlikler yaratan meslek örgütlerini içerir. Dolayısıyla, buldukları alanların yapılanmasında ve sınırlarının çizilmesi hususunda önemli bir role sahiptirler (Suddaby ve Muzio, 2015: 29). Sonuç olarak, yerleşik statü hiyerarşileri ve uygulamada odaklanılan farklı nişler olmasına rağmen, bu alanlar uygulama ve paylaşılan anlam sisteminde önemli ölçüde homojenliğe sahiptir. Uygulamalar ve normlar üzerindeki güçlü kontrol nedeniyle, mesleki mübadele alanlarının tek bir kurumsal mantık veya nispeten küçük mantıksal örüntülerle karakterize edildiğini söylemek mümkündür.

Meslekler arasındaki uyumsuzluklar ise genellikle yetki alanları konusunda olmaktadır (Abbott, 1988: 139). Bir mesleki mübadele alanında, beş büyük muhasebe firması gibi merkezdeki örgütler genellikle profesyonellerin bakış açısını ve kariyer seçeneklerini şekillendirmektedir (Greenwood vd., 2002: 63). Bu özelliklerin bir sonucu olarak, eş biçimlilik (izomorfizm) oldukça güçlüdür. Meslek birliği ve mesleki eğitim ve akreditasyon programları onun pekiştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Muhasebe (Greenwood vd., 2002; Suddaby ve Greenwood, 2005), hukuk (Smets vd., 2012) ve tıp mesleği (Reay vd., 2006) gibi mesleki mübadele alanlarında anlaşmazlık yaşanması halinde, güçlü uygulama homojenliğinin varlığı nedeniyle, yeniliklerin yapılması ve benimsenmesinin sektörel mübadele alanlarına göre daha nadir olması beklenmektedir (Suddaby ve Greenwood, 2005: 58-59). Fakat, bir yenilik meslek birlikleri tarafından onaylandığı zaman ise, yayılmanın (difüzyon) hızlı olması beklenmektedir (Smets vd., 2012: 898). Yayılma ve kurumsallaşma konusundaki karmaşıklığın giderilmesi adına Colyvas ve Jonsson, yayılma ve kurumsallaşmanın aynı anlamları ifade etmediğini hatırlatmakta ve bu durumu, akademisyenler tarafından patent alınması gibi bir uygulamanın onaylanabilir olduğunu fakat çok fazla yayılamayabileceğini ifade ederek örneklendirmektedir (Colyvas ve Jonsson, 2011: 28).

2.1.3. Toplumsal Hareket Mübadele Alanları

Toplumsal hareket mübadele alanları, belirli bir gündeme destek olmak veya bir ideolojiyi yaymak için aktörleri ve kaynakları harekete geçirmek ve koordine etmek üzere var olurlar. Alan üyelerinin popülasyonlara olan adanmışlıkları, ideolojik bağlılık dereceleriyle ilgilidir (Curtis ve Zurcher, 1973: 54; McCarthy ve Zald, 1977: 1217). Bu alanlar toplumsal hareket örgütleri, fon sağlayanlar, kurumsal ortaklar ve müttefik hareketler gibi çeşitli aktörlerden meydana gelir. Örneğin, artan obezite oranlarıyla birlikte, ayaküstü yemek (Fast Food) yeme alışkanlığına karşı oluşturulmuş geleneksel yemek yeme biçimlerinin korunmasını teşvik etmek amacıyla ortaya çıkan (Slow Food) toplumsal hareket mübadele alanı gastronomları, çiftçileri, gıda üreticilerini, gıda eleştirmenlerini, çevrecileri, dernekleri, gıda uzmanlarını vb. aktörleri içermektedir (van Bommel ve Spicer, 2011). Genel olarak kimlikleri farklılık gösterse de, her biri Slow Food hareketinin ideolojisiyle özdeşleşmektedir.

Hareketin amacı mevcut gündeme destek olmak için mümkün olduğunca çok sayıda aktörü harekete geçirmek olduğundan alanın sınırları oldukça geçirgendir. Nitekim diğer alanların sınırlarına girmek çoğu zaman bu hareketlerin birincil amacı olmaktadır. Toplumsal hareket alanları, ortaya çıkan örgütsel işbirliği ile karakterize edilmekte ve sonuç olarak sektörel ve mesleki mübadele alanlarına kıyasla oldukça sınırlı bir kurumsal altyapıya sahiptir. Bundan dolayı, ampirik çalışmalarda toplumsal hareketlerin alan seviyesi değişimlere etkileri sıklıkla göz ardı edilmektedir (Özen ve Özen, 2009: 551). Bu tür alanlarda hiyerarşik yapı oldukça sınırlı olmakla birlikte, uygulamalar önemli ölçüde farklılık göstermekte ve alan yönetimi genellikle biçimsel olmayan yollarla sağlanmaktadır. Toplumsal hareket örgütleri arasındaki koordinasyon, birbirlerinden bağımsız girişken (öncü) grupları bir araya getiren kanallar ve portallar tarafından oluşturulan birbirine bağlı örgüt kümeleri arasındaki informal ağlar aracılığıyla sağlanmaktadır (Bertels vd., 2014: 1192). Buna bağlı olarak Diani ve Bison, ağ ile yoğun bir şekilde iletişim halinde olan fakat ağa dâhil olmayan, iş birliği yapılan toplumsal hareket üyeleri ile toplumsal hareket örgütleri gibi alanın gidişatına yön vererek etkileşim ağının merkezinde yer alanlar arasında ayırım yapmaktadır (Diani ve Bison, 2004).

Toplumsal hareket alanlarında, uygulamaların eş biçimliliğinden ziyade ideolojiye olan bağlılığa odaklanılmaktadır. Buna ilaveten, alan üyeleri hem sosyal bağlarını (Creed vd., 2014: 282) hem de duygusal olarak bağlı buldukları değerleri sürdürme arzusuyla kendilerini ve birbirlerini disipline etmektedirler. (Friedland, 2014: 226; Voronov ve Vince, 2012: 69). Dolayısıyla, bu tür alanlarda sınırlı hiyerarşi ve zayıf alan yönetimi olduğundan, yeni uygulamaların yaygınlaşmasının değişkenlik göstermesi ve önemli farklılıklar içermesi beklenmektedir. İlgili literatür, son zamanlarda toplumsal hareket alanlarının diğer alanlarla benzerliğine dikkat çekmektedirler. Ayrıca, bazı

çalışmalar bu alanları, çeşitli meseleler üzerinde iş birlikleri oluşturmak için örgüt ağlarının bir araya geldiği bir toplumsal hareket sektörü olarak görmektedirler (Jung, King ve Soule, 2014: 187). Mübadele alan türleri ve onların özellikleri Tablo 1’de verilmektedir.

Tablo 1. Mübadele Alan Türleri ve Özellikleri

	Mübadele Alanları		
	<i>Sektörel Mübadele Alanları</i>	<i>Mesleki Mübadele Alanları</i>	<i>Toplumsal Hareket Mübadele Alanları</i>
Odak/Amaç	Etkileşim ortakları arasındaki mübadeleyi koordine etme; lobicilik, sanayi teşviki ya da standart geliştirme.	Uygulamaları kontrol etme ve sınırları belirleme.	Bir gündeme destek olmak ya da bir ideolojiyi yaymak için kaynakları ve aktörleri harekete geçirme ve koordine etme.
Sınırlar	Uygulama temelli ve yeni katılanlar için nispeten geçirgen.	Oldukça güçlü ve kontrol altında.	İdeoloji temelli ve oldukça geçirgen.
Kurucu Unsurlar	Merkezi sektör popülasyonu ve onun etkileşim ortakları.	Meslek popülasyonu ve onun etkileşim ortakları.	Merkezi toplumsal hareket popülasyonu ve onun fon sağlayıcıları, destekçileri, vb.
İlişkisel Yapı	Genellikle pazar payı ile ilişkilendirilen merkezi ve çevre yapı.	Genellikle hiyerarşik bir yapı.	Kümelerdeki ağlarda ve ağlar arasındaki iş birliklerinde eşitlikçi.
Mantıksal Yapı	Çoklu ve genellikle parçalara ayrılmış.	Tek ya da az.	Tek ya da az.
Kimlik	Rekabetçi konumlandırmaya bağlı olarak değişkenlik gösterir.	Ortak- Eğitim, uygulama ve değer temelli.	Ortak- Paylaşılan ideoloji temelli.

Eş Biçimlilik ve Yayılmaya Etkiler	İzomorfik baskılar orta derecede ve genel olarak mübadele ortaklarından gelir. Sıklıkla yenilikler olur ve hızlıca yayılır.	İzomorfik baskılar meslek birliğinden gelmekte ve oldukça güçlü. Yeniliklere karşı direnç var. Fakat uygun bulunursa yayılır.	İzomorfik baskılar uygulamalardan ziyade ideolojiye bağlılık temellidir. Yayılma çok fazla değişkenlik göstermektedir.
---	---	---	--

Kaynak: (Zietsma vd., 2017: 89)

2.2. Mesele Alanları

Örgütsel alan ile ilgili literatürde, alanların mübadele ilişkilerinden ziyade meseleler etrafında oluştuğu ve onların belirli konularda birbirleriyle etkileşen ve birbirlerini dikkate alan aktörler tarafından analitik olarak tanımlanabileceğine yönelik çalışmalar bulunmaktadır (Hoffman, 1999; Wooten ve Hoffman 2008; O'Sullivan ve Dwyer, 2015; Özen ve Özen, 2017). Bu alanlar, kurumsal süreçler üzerinde farklı etkilere sahip olması sebebiyle mübadele alanlarından farklı şekilde değerlendirilmelidir. Mesele alanlarının oluşturulmasının amacı veya odağı, birden çok alanı etkileyen anlamlar ve uygulamalar üzerinde müzakere etmek, yönetmek ve/veya rekabet etmektir (Zietsma vd., 2017: 21). Mesele alanları, genellikle farklı kimliklere sahip popülasyonları ve farklı mübadele alanlarında bulunabilen ve kendi kurumsal altyapılarına bağlılığı bulunan pek çok çeşitli aktörü içermektedir. Odaklanılan mesele, farklı popülasyonlar için farklı anlamlar taşıdığından, alanda çoklu ve birbirleriyle çelişen mantıksal örüntüler olabilecektir (Özen ve Özen, 2017: 257). Sonuç olarak, mesele temelli alanlar, genellikle örgütsel alanlara atfedilen yerleşik karakterin aksine daha çekişmeli ve dinamiktir (Wooten ve Hoffman, 2008: 136; O'Sullivan ve Dwyer, 2015: 36). Bu alanlar taşıdıkları ayırt edici özellikler sebebiyle kendi içerisinde farklılaşabilmektedir. Bu noktada, mesele alanları rekabetçi, arayer ve bağlayıcı mesele alanları olmak üzere üç ayrı alt gruba ayrılmaktadır (Zietsma vd., 2017: 22).

2.2.1. Rekabetçi Mesele Alanları

Bir alan veya bir grup aktörün, bir toplumsal hareket örgütünün bir sektörü değiştirmeye çalışması gibi, mevcut bir mübadele alanındaki anlam sistemini ve uygulamaları değiştirmeye çalıştığı durumlarda ortaya çıkmaktadır. Bu nedenle, kendi içlerinde homojen, popülasyonlar arasındaysa heterojen mantık örüntülerine sahip iki veya daha fazla popülasyon doğrudan ya da mahkeme, müşteri veya medya gibi üçüncü taraflar aracılığıyla çekişmeli etkileşimlerde bulunarak bu tür alanlarda baskın olmak için rekabet ederler (Zietsma vd., 2017:

22). Hoffman, endüstri uygulamalarını daha sürdürülebilir hale getirmeye çalışan çevrecilerin mücadele ettiği kimya endüstrisini inceleyerek, ilk olarak mesele alanları fikrini geliştirmiştir (Hoffman, 1999).

Genel olarak bakıldığında kimya endüstrisi, tedarikçileri, müşterileri, sigortacıları, profesyonel danışmanları, yasal düzenleyicileri vb. içeren sektörel mücadele alanı olarak değerlendirilebilecektir. Fakat çevrecilerin endüstri içerisindeki çevreye ilişkin uygulamalar ile olan mücadeleleri bir mesele alanını ortaya çıkarmaktadır. Burada dikkat edilmesi gereken husus, bu mücadele neticesinde ortaya çıkan bir mesele alanının kimya endüstrisindeki insan kaynakları uygulamaları, mali yapılar ya da dağıtım kanallarıyla ilgili olmayıp, onun yerine alandaki çevre yönetimini odak noktasına almasıdır. Ayrıca, onların yasal düzenleyicileri etkilemeye, mahkemeler aracılığıyla kimya firmalarının olumsuz uygulamaları ile mücadele etmeye ve müşterileri etkilemeye çalışmaları aslında sektör içerisindeki mücadele alanlarının diğer üyelerini de içerdiğinin bir göstergesi niteliğindedir. Nitekim bir mesele alanının ortaya çıkması, mücadele alanı aktörlerinin oyunun dışına itileceği anlamına gelmemektedir. Zietsma vd. bu duruma, çevresel baskılara yanıt olarak çevre yönetim sisteminin kullanılmasının, her ikisi de mücadele alanı aktörleri olan sigortacılar ve danışmanlar tarafından yaygın hale getirilmesini örnek göstermiştir (Zietsma vd., 2017: 23).

Daha güçlü bir etki oluşturabilmek için müşteriler veya yasal düzenleyiciler gibi mücadele alanının güçlü üyeleriyle etkileşimde bulunmak toplumsal hareketler için yaygın bir stratejidir (Holm, 1995: 402). Böylelikle, toplumsal hareket örgütleri mücadele alanlarında karar verme mekanizmalarına dâhil olarak sektördeki olumsuz uygulamalarla mücadele etme gücüne daha kolay erişebilmektedirler (Zietsma ve Lawrence, 2010: 209). Fakat mesele alanlarında sınırlı bir anlam sistemi ve uygulama bütünlüğü olmakla birlikte, aynı alanda birbirleriyle çelişen mantıksal örüntüler mevcuttur. Zietsma vd., bunun en önemli sebeplerinden birisi olarak, alan içerisinde farklı kimliklere sahip bireysel popülasyonların hem alan hem de etkileşimde buldukları diğer popülasyonlar tarafından kendi kurumlarına uymaları için dayatılan izomorfik baskılar ile karşılaşmasını göstermektedir (Zietsma vd., 2017: 23).

Mesele temelli alanlar yapılanma aşamasında, genellikle kendilerinden daha yerleşik alanların mantıksal örüntüleri ve uygulamalarını benimsemektedirler (Fligstein ve McAdam, 2012: 11). Bu konuda O'Sullivan ve O'Dwyer, mesele ve mücadele alanlarının, ortadaki mesele ve onun kurumsal altyapısı zamanla mücadele alanına yerleştikçe birbirlerine karşılıklı bir bağımlılık geliştirdiklerini ifade etmektedir (O'Sullivan ve O'Dwyer, 2015: 49). Rekabetçi mesele alanları, yeni toplumsal kaygıları mücadele alanlarının altyapısına entegre etmek üzere oluşan geçici yapılar olarak değerlendirilebilir. Bu alanların çekişmeli ve değişken doğası nedeniyle, eş biçimlilik (izomorfizm)

ve yayılma (difüzyon) baskılarının, merkez popülasyonların çıkarlarını tatmin eden noktalara ulaşıncaya kadar çelişki içerisinde olması beklenmektedir (Zietsma vd., 2017: 24).

2.2.2. Arayer Mesele Alanları

Arayer konumları, örgütsel alanların arasında ya da kesişimlerinde yer alan yapısal konumlardır (Rao vd., 2000: 257). Bu konumlarda, farklı alanların üyeleri ortak bir çıkar veya meseleyi paylaştıkları için birbirleriyle etkileşim halindedir (Furnari, 2014: 439). Literatürde oldukça ayrı ayrı tanımlanmış olmakla birlikte, bu konumlardaki örgütlenme çabalarının neticesi mesele alanları olarak değerlendirilmektedir (Zietsma vd., 2017: 24). Dolayısıyla, arayer mesele alanlarını, ortaya çıkan meselelere veya fırsatlara yanıt vermek için birden çok alandan farklı mantıksal örüntülere sahip üyenin dâhil edilip koordinasyonlarının sağlandığı alanlar olarak tanımlamak mümkündür. Örneğin, HIV/AIDS (Maguire vd., 2004), yoksulluk, iklim değişikliği ve gelir eşitsizliği gibi meseleler birden çok alanın üyelerini ilgilendirdiği için, arayer konumlarında mesele alanları oluşturabilmektedirler (Furnari, 2014: 443). Bu alandaki üyeler çeşitli mübadele alanlarından geldiği için, meseleler üzerinde tek bir grubun baskın olması pek muhtemel değildir. Bu sebeple, alan içerisinde çeşitli ve parçalara ayrılmış mantıksal örüntülerin varlığına ilaveten sınırlarının da oldukça geçirgen olduğu söylenebilir. Bunlara ilaveten, zaman içerisinde müzakereler yoluyla, farklı gruplar arasında meydana gelen iş birlikleri neticesinde ortak kimlik ve alanın kurumsal altyapıları ortaya çıkabilmektedir (Zietsma vd., 2017: 25).

Arayer mesele alanlarının kurumsal altyapıları, genellikle üyelerinin geldiği çeşitli alanlardan alınan unsurların birleşiminden oluşmaktadır. Bu duruma, son yıllarda yaygınlaşmaya başlayan etki yatırımı alanını örnek gösterilebilir (Zietsma vd., 2017: 25). Bu alanın kurumsal altyapı unsurları, yatırım, kurumsal sosyal sorumluluk, sosyal girişim, devlet, STK'lar ve toplumsal hareket alanları dâhil olmak üzere mevcut mübadele alanlarından gelmektedir. Ancak bu unsurlar bazen rekabet halindedir ve kullanımları henüz kurumsallaşma seviyesinde değildir. Benzer şekilde, yeni biyoteknoloji firmalarının kurucularının, girişimlerini inşa etmek için farklı mübadele alanlarından unsurlar ödünç almaktadırlar (Powell ve Sandholtz, 2012). Bu alanlar, ortaya çıktıklarında genellikle parçalı yapılara sahip olduğundan, izomorfik baskılar çok etkili değildir. Alan kimliği belirsizdir fakat oluşmaya başlamıştır. Alan sınırları oldukça geçirgen olmakla birlikte yayılma (difüzyon) belirsizdir (Zietsma vd., 2017: 26). Bunlara ilaveten, bir mesele alanında kurumsal altyapı yerleşik hale geldiğinde, onu bir mübadele alanından ayıracak çok az özellik bulunmaktadır. Granqvist ve Laurila, sektör, bilim, devlet

otoriteleri ve çevrecilerin başta bir mesele alanı olarak ortaya çıkan nanoteknoloji meselesi etrafında organize olduklarını, sonrasında ise alanın kendi başına bir mübadele alanı haline geldiğini ifade etmektedirler (Granqvist ve Laurila, 2011). Bu döngüsel dönüşüm sürecini kavrayabilmek adına arayer konumlarındaki örgütlerin, alanın kurumsal altyapısı yerleşik hale geldikçe mübadele alanına dönüşebilecek yeni ortaya çıkan arayer mesele alanlarının bir parçası olabileceği ifade edilebilir (Zietsma vd., 2017: 26).

2.2.3. Bağlayıcı Mesele Alanları

Meseleler, doğası gereği pek çok aktörün yetki alanına girer ve zaman içinde de böyle kalmaya devam ederse, bağlayıcı mesele alanları meydana gelmektedir. Örneğin, kurumsal sosyal sorumluluk, birçok farklı alanı ve mantığı ilgilendiren çok yönlü bir konudur. Çalışma ve kurumsal sosyal sorumluluk standartları örgütleri (Helfen ve Sydow, 2013; Helms vd., 2012) ya da Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) gibi uluslararası yönetim örgütleri genellikle belirli meselelerde birden çok alanı birbirine bağlayan sınır örgütleri olarak hareket etmektedirler. Bağlayıcı mesele alanlarında, etkileşim halinde olan birden fazla alanın ya da grubun temsilcileri, bir meseleye odaklanılmasını sağlamak, çeşitli gruplar arasında bağlantı kurmak ve alanlar arasında mesele temelli gerçekleştirilen eylemlerin koordinasyonunu sağlamak amacıyla, genellikle üzerinde mutabık kalınan veya resmi olarak tanımlanmış olan bir sınır örgütü ile birlikte çaba göstermektedirler (O'Mahony ve Bechky, 2008: 439). Örneğin, Uluslararası Standardizasyon Teşkilatı (ISO), farklı alanların temsilcileriyle 26000 standardını oluşturma ve geliştirme süreçlerinde, birden çok alan arasında bağlayıcı bir role sahip olmakta ve onların koordinasyonlarını sağlamaktadır (Helms vd., 2012: 1123).

Sınır örgütleri tarafından yönetilen alan sınırları kesin bir şekilde belirlenmeye ve onlara resmiyet kazandırılmaya çalışılmaktadır. Alan içindeki kimlikler heterojen bir yapıda olup, ortak bir kimlik oluşmamıştır. Alan kurucuları kendi aralarında çelişkili mantıksal örüntülerine sahip olsalar da, sınır örgütünün veya ortak anlaşmaların yönetimi aracılığıyla, ortak mesele etrafında harmanlanmış ortak bir kurumsal mantık baskın olmaktadır (Zietsma vd., 2017: 26). İzomorfik baskılar ise, sınır örgütlerinden ya da kurucu anlaşmalardan kaynaklanmaktadır. Böylelikle, üzerinde iş birliği yapılan meseleyi etkileyen bir yenilik ortaya çıktığında, kurucular bağlayıcı örgütler tarafından zorlanan sözleşmeler konusunda uzlaşmaya kadar yayılma (difüzyon) pek de olası olmamaktadır. Rekabetçi ve arayer mesele alanlarının aksine, bağlayıcı mesele alanları doğası gereği daha uzun süreli olabilmektedir (Zietsma vd., 2017: 27).

Alanlar ile ilgili büyük resme bakıldığında, mübadele alanlarına göre mesele alanlarının daha değişken yapılara sahip olduğu görülmektedir. Bu

sebeple, bağlayıcı mesele alanlarını dışarda tutarak, diğerlerinin mübadele alanlarına nispetle daha geçici yapılanmalar olduğunu söylemek mümkündür. Mesele alan türleri ve onların özellikleri Tablo 2’de özetlenmektedir.

Tablo 2. Mesele Alan Türleri ve Özellikleri

	Mesele Alanları		
	<i>Rekabetçi Mesele Alanları</i>	<i>Arayer Mesele Alanları</i>	<i>Bağlayıcı Mesele Alanları</i>
Odak/Amaç	Anlam sistemi ve uygulamalar üzerinde rekabet etme.	Ortaya çıkan meseleler ya da fırsatlara cevap vermek üzere koordinasyon sağlamak üzere iş birliği yapma.	Ortak kaynakları ya da meseleleri yönetme.
Sınırlar	Yetki alanları ve uygulamalar konusunda çekişmeli.	Çıkar temelli ve oldukça geçirgen.	Resmileştirilmiş ve genellikle bir sınır örgütü tarafından yönetilir.
Kurucu Unsurlar	Bir mesele üzerinde baskın olmak için rekabet eden birden çok popülasyon.	Ortaya çıkan yeni bir mesele ya da fırsat üzerinde ortak çıkarı olan çeşitli alanlardan bireysel üyeler.	Birbirleriyle etkileşim halinde olan birden fazla alanın ya da grubun ve sınır örgütünün temsilcileri.
İlişkisel Yapı	Popülasyonlar birbirleriyle rekabet halindedir.	Farklı gruplar birbirleriyle iş birlikleri yapabilirler.	Sınır örgütleri çeşitli gruplar arasında köprü kurar ya da bağlantı sağlar.
Mantıksal Yapı	Çoklu ve çekişmeli.	Çoklu ve parçalara ayrılmış.	Çoklu ve kesişim noktasında harmanlanmış.
Kimlik	Popülasyonlar arasında heterojen, popülasyonların kendi içlerinde ise homojen.	Yeni yeni oluşmaya başlamış.	Heterojen bir yapıda.
Eş Biçimlilik ve Yayılmaya Etkiler	Eş biçimlilik (izomorfik) ve yayılma baskıları çekişmeli.	İzomorfik baskılar zayıf ve yayılma belirsiz.	Eş biçimlilik (izomorfik) ve yayılma baskıları taraflar arasındaki anlaşmaya ve yönetim rolünü üstlenen örgüte bağlı.

Kaynak: (Zietsma vd., 2017: 89)

Sonuç ve Öneriler

Günümüzde örgütsel alanlar daha dinamik, sınırları ise daha geçirgen hale gelmiştir. Böylelikle, farklı örgütler alana daha rahat dâhil olmakta ve alan üyeleri arasındaki güç dengeleri sıklıkla değişebilmektedir. Alanlarda yaşanan bu hareketlilik, onları yapısal olarak birbirlerinden farklılaştırabilmektedir. Eş biçimlilik (izomorfizm), yayılma (difüzyon) ve kurumsal karmaşıklık gibi kurumsal süreçlerin alan seviyesindeki karşılaştırmalarını yapabilmek için buna elverişli zeminin oluşturulması gerekmektedir. Çünkü alanlar arasında gerçek bir karşılaştırma ancak bu süreçlerin ne tür bir alan tarafından karakterize edildiğini bilmekle yapılabilir. Fakat bu çalışma kapsamında, alan farklılıklarının sistematik olarak analiz edilmesine ilişkin çok az bir eğilimin olduğu sonucuna varılmıştır. Bu durum, örgüt teorisindeki sınıflandırmaya ilişkin genel kaygı ile de oldukça uyumlu gözükmektedir (Meyer vd., 1993: 1179). Bu çalışmada mevzubahis kaygı ve gereksinimlerden yola çıkarak yapılan literatür incelemesi neticesinde, örgütsel alanların taşıdıkları yapısal özelliklerine göre kendi alt türleriyle beraber mübadele ve mesele alanları olarak iki grupta sınıflandırılabilirliği sonucuna ulaşılmıştır. Burada, mübadele alanları, sektörel, mesleki ve toplumsal hareket mübadele alanları; mesele alanları ise, rekabetçi, arayer ve bağlayıcı mesele alanları şeklinde alt türlerine ayrılmıştır.

Örgütsel alanlara ilişkin yapılan bu sınıflandırma, onların birbirlerinden keskin çizgilerle ayrıldığı ve bağımsız olduğu anlamına gelmemektedir. Bunun aksine, mübadele ve mesele alanları arasında dikkate değer bir ilişki bulunmaktadır. Mesele odaklı aktörlerin mübadele alanlarıyla etkileşerek ve alanda baskın olan kurumsal mantık ve diğer alan unsurlarında değişimi teşvik ederek onları mesele alanlarına dönüştürebilir. Tıp mesleğinin baskın olduğu tıp alanının yapısının farklı çıkar gruplarının sağlık hizmetlerine getirdikleri meseleler sebebiyle, genellikle mesele alanlarına atfedilen parçalı ve karmaşık hale gelmesi bu duruma örnek gösterilebilir (Galvin, 2002: 673-674). Diğer taraftan mesele alanları da mübadele alanlarına dönüşebilmektedir. Sağlık hizmetlerine getirilen meselelerin yönetilmesi için ortaya çıkan yeni alan aktörleri tarafından mevzubahis meselelerin yeniden düzenlenmiş bir mübadele alanına yerleşik hale getirilmesi mesele alanından mübadele alanına dönüşüme neden olabilmektedir. Benzer şekilde, rekabetçi mesele alanlarını harekete geçiren meselelerin zamanla mübadele alanlarının kurumsal alt yapısı içerisinde yerleşik hale gelmesiyle, bu alanlar da mübadele alanlarına dönüşebilmektedir. Ayrıca, geri dönüşüm (Lounsbury, 2001) gibi bir mesele etrafında oluşan arayer mesele alanından yeni sektörlerin geliştirilmesi de bu durumun açık bir örneğidir. Genel olarak bakıldığında ise, mesele alanlarının mübadele alanlarına dönüşümü daha yaygındır. Bunu en önemli sebebi ise, bağlayıcı mesele alanlarını dışarda tutarak mesele alanlarının mübadele alanlarına göre daha değişken olması ve böylelikle yapılanmalarının daha geçici olmasıdır. Bunlara ilaveten, hemen

hemen tüm örgütsel alanlar mesleki popülasyonlarla ilişki içerisinde olsa da, sektörel mübadele alanları ile hem benzer çevreleri paylaşmakta hem de birbirlerine sıklıkla destek olmaktadır. Muhasebe sektörü ve muhasebe mesleği, hukuk sektörü ve avukatlık mesleği ve sağlık sektörü ve tıp mesleği arasındaki ilişki bu duruma örnek gösterilebilir. Ayrıca, mesleki popülasyonlar bir yandan alanlarda istikrar kazandırıcı bir rol oynarken, diğer yandan yeniliklerin geliştirilmesine hizmet edebilmektedirler (Zietsma vd., 2017: 65).

Bu çalışmada, örgütsel alanlar zaman içerisinde değişebileceği gibi hâlihazırda kendi aralarında da çeşitlilik göstermesi (Scott, 2014: 112) sebebiyle karşılaştırmalı bir bakış açısıyla değerlendirilerek yapılacak olan çalışmalara yardımcı olmak adına kavramsal bir çerçeve sunmaktadır. Ayrıca, gelecek çalışmalara yol göstermesi bakımından, çalışma kapsamı dışında tutulmuş hususlar hakkında beş önerimiz bulunmaktadır. Bunlardan ilki, mübadele ve mesele alanlarının alt türleri de, sektörel alanlar için stratejik gruplar, mesleki alanlar için uzmanlık gibi kendi alt türlerine ayrılarak bu sınıflandırma aşağıya doğru genişletilebilir. İkinci olarak, belki de bu iki alanın hiyerarşik olarak üzerinde konumlandırılacak olan devlet alanları gibi alan türleri de dâhil edilerek sınıflandırma yukarıya doğru genişletilebilir. Üçüncü olarak, mübadele ve mesele alanları arasındaki ayırım mevcut literatürdeki tanım, tartışma ve araştırmalardan yola çıkarak yapılmıştır. Daha çok teorik ağırlıklı olan bu ayırımın ampirik çalışmalarla daha çok desteklenmeye ihtiyacı vardır. Dördüncü olarak, bir alanın diğerine dönüşebileceği koşulları incelemek için dönüşümsel bir alan modeline ihtiyaç vardır. Son olarak ise, farklı alanların üyelerinin ortak bir çıkar veya meseleyi paylaşmak üzere birbirleriyle etkileşim halinde oldukları arayer mesele alanlarında yer alan örgütlerin birden çok alanla etkileşimlerini nasıl yönettiğine ilişkin araştırma yararlı olacaktır.

Kaynakça

- Abbott, Andrew (1988), *The System of Professions: An Essay on the Division of Expert Labor* (Chicago: University of Chicago Press).
- Anand, Narasimhan ve Richard A. Peterson (2000), "When Market Information Constitutes Fields: Sensemaking of Markets in the Commercial Music Industry", *Organization Science*, 11 (3): 270-284.
- Ansari, Shahzad ve Nelson Phillips (2011), "Text Me! New Consumer Practices and Change in Organizational Fields", *Organization Science*, 22 (6): 1579-1599.
- Barley, Stephen R. (2010), "Building An Institutional Field to Corral A Government: A Case to Set An Agenda for Organization Studies", *Organization Studies*, 31 (6): 777-805.

- Beckert, Jens (2010), "How Do Fields Change? The Interrelations of Institutions, Networks, and Cognition in the Dynamics of Markets", *Organization Studies*, 31 (5): 605-627.
- Bertels, Stephanie, Andrew J. Hoffman ve Rich DeJordy (2014), "The Varied Work of Challenger Movements: Identifying Challenger Roles in the US Environmental Movement" *Organization Studies*, 35 (8): 1171-1210.
- Bourdieu, Pierre (1975), "The Specificity of the Scientific Field and the Social Conditions of the Progress of Reason", *Sociology of Science*, 14 (6): 19-47.
- Bourdieu, Pierre (1985), "The Social Space and the Genesis of Groups", *Theory and Society*, 14 (6): 723-744.
- Bourdieu, Pierre (1999), "Rethinking the State: Genesis and Structure of the Bureaucratic Field", Steinmetz, George (Der.), *State/Culture: State-Formation After the Cultural Turn* (New York: Cornell University Press): 53-75.
- Colyvas, Jeannette. A. ve Stefan Jonsson (2011), "Ubiquity and Legitimacy: Disentangling Diffusion and Institutionalization", *Sociological Theory*, 29 (1): 27-53.
- Curtis, Russel L. ve Lorin A. Zurcher (1973), "Stable Resources of Protest Movements: The Multi-Organizational Field", *Social Forces*, 52 (1): 53-61.
- Deephouse, David L. (1999), "To Be Different, or To Be the Same? It's A Question (and Theory) of Strategic Balance", *Strategic Management Journal*, 20: 147-166.
- Dhalla, Rumina ve Christine Oliver (2013), "Industry Identity in An Oligopolistic Market And Firms' Responses to Institutional Pressures", *Organization Studies*, 34 (12): 1803-1834.
- Diani, Mario (2013), "Organizational Fields And Social Movement Dynamics", Van Stekelenburg, Jacquelin, Conny Roggeband ve Bert Klandermans (Der.), *The Future of Social Movement Research: Dynamics, Mechanisms, and Processes* (Minneapolis, MN: University of Minnesota Press): 145-168.
- Diani, Mario ve Ivano Bison (2004), "Organizations, Coalitions, and Movements", *Theory and Society*, 33 (3-4): 281-309.
- DiMaggio, Paul. J. (1991), "Constructing An Organizational Field as A Professional Project: U.S. Art Museums", Powell, Walter W. ve Paul J. DiMaggio (Der.), *The New Institutionalism in Organizational Analysis* (Chicago: University of Chicago Press): 267-292.
- DiMaggio, Paul J. ve Walter W. Powell (1983), "The Iron Cage Revisited: Institutional Isomorphism and Collective Rationality in Organizational Fields", *American Sociological Review*, 48: 147-160.
- Douglas Creed, W. E., Bryant. A. Hudson, Gerardo. A. Okhuysen ve Kristin Smith-Crowe (2014), "Swimming in A Sea of Shame: Incorporating Emotion into Explanations of Institutional Reproduction and Change", *Academy of Management Review*, 39 (3): 275-301.
- Evans, Rhonda ve Tamara Kay (2008), "How Environmentalists "Greened" Trade Policy: Strategic Action and the Architecture of Field Overlap", *American Sociological Review*, 73: 970-991.
- Farjoun, Moshe (2002), "The Dialectics of Institutional Development in Emerging and Turbulent Fields: The History of Pricing Conventions in the On-Line Database Industry", *Academy of Management Journal*, 45 (5): 848-874.
- Fligstein, Neil (2001), "Social Skill and the Theory of Fields", *Sociological Theory*, 19 (2): 105-125.
- Fligstein, Neil ve Doug McAdam (2012), "Toward A General Theory of Strategic Action Fields", *Sociological Theory*, 29: 1-26.
- Freeman, John H. ve Pino G. Audia (2006), "Community Ecology and the Sociology of Organizations", *Annual Review of Sociology*, 32: 145-169.

- Friedland, Roger (2014), "Divine Institution: Max Weber's Value Spheres and Institutional Theory", Tracey, Paul, Nelson Phillips ve Michael Lounsbury (Der.), *Research in the Sociology of Organizations* (Bingley, U.K.: Emerald Group Publishing): 217-258.
- Friedland, Roger (1991), "Bringing Society Back in: Symbols, Practices, and Institutional Contradictions", Walter, W. Powell, Paul J. DiMaggio (Der.), *The New Institutionalism in Organizational Analysis* (Chicago: University of Chicago Press): 232-263.
- Furnari, Santi (2014), "Interstitial Spaces: Microinteraction Settings and the Genesis of New Practices Between Institutional Fields", *Academy of Management Review*, 39 (4): 439-462.
- Galvin, Tiffany L. (2002), "Examining Institutional Change: Evidence from the Founding Dynamics of U.S. Health Care Interest Associations", *Academy of Management Journal*, 45 (4): 673-696.
- Garud, Raghu, Sanjay Jain ve Arun Kumaraswamy (2002), "Institutional Entrepreneurship in the Sponsorship of Common Technological Standards: The Case of Sun Microsystems and Java", *Academy of Management Journal*, 45 (1): 196-214.
- Gawer, Annabelle ve Nelson Phillips (2013), "Institutional Work as Logics Shift: The Case of Intel's Transformation to Platform Leader", *Organization Studies*, 34 (8): 1035-1071.
- Gibbons, Deborah E. (2004), "Network Structure and Innovation Ambiguity Effects on Diffusion in Dynamic Organizational Fields", *Academy of Management Journal*, 47 (6): 938-951.
- Glynn, Mary A. (2008), "Configuring the Field of Play: How Hosting the Olympic Games Impacts Civic Community", *Journal of Management Studies*, 45 (6): 1117-1146.
- Glynn, Mary A. (2000), "When Cymbals Become Symbols: Conflict Over Organizational Identity Within A Symphony Orchestra", *Organization Science*, 11 (3): 285-298.
- Glynn, Mary A. ve Michael Lounsbury (2005), "From the Critics' Corner: Logic Blending, Discursive Change and Authenticity in A Cultural Production System", *Journal of Management Studies*, 42 (5): 1031-1055.
- Granqvist, Nina ve Juha Laurila (2011), "Rage Against Self-Replicating Machines: Framing Science and Fiction in the U.S. Nanotechnology Field", *Organization Studies*, 32 (2): 253-280.
- Gray, Peter H. ve William H. Cooper (2010), "Pursuing Failure", *Organizational Research Methods*, 13: 620-643.
- Greenwood, Royston, Roy Suddaby ve Christopher R. Hinings (2002), "Theorizing Change: The Role of Professional Associations in the Transformation of Institutionalized Fields", *Academy of Management Journal*, 45 (1): 58-80.
- Greenwood, Royston ve Roy Suddaby (2006), "Institutional Entrepreneurship in Mature Fields: The Big Five Accounting Firms", *Academy of Management Journal*, 49: 27-48.
- Greenwood, Royston, Christine Oliver, Roy Suddaby ve Kerstin Sahlin-Andersson (2008), "Introduction", Greenwood, Royston, Christine Oliver, Roy Suddaby ve Kerstin Sahlin-Andersson (Der.), *The SAGE Handbook of Organizational Institutionalism* (London, U.K.: Sage): 1-46.
- Helfen, Markus ve Jörg Sydow (2013), "Negotiating as Institutional work: The Case of Labour Standards and International Framework Agreements", *Organization Studies*, 34 (8): 1073-1098.
- Helms, Wesley S., Christine Oliver ve Kernaghan Webb (2012), "Antecedents of Settlement on A New Institutional Practice: Negotiation of the ISO 26000 Standard on Social Responsibility", *Academy of Management Journal*, 55 (5): 1120-1145.
- Hoffman, Andrew J. (1999), "Institutional Evolution and Change: Environmentalism and the U.S. Chemical Industry", *Academy of Management Journal*, 42 (4): 351-371.

- Holm, Petter (1995), "The Dynamics of Institutionalization: Transformation Processes in Norwegian Fisheries" *Administrative Science Quarterly*, 40 (3): 398-422.
- Jacobides, Michael G., John P. MacDuffie ve Chung Won J. Tae (2016), "Agency, Structure, and the Dominance of OEMs: Change and Stability in the Automotive Sector", *Strategic Management Journal*, 37 (9), 1942-1967.
- Jung, Wooseok, Brayden G. King ve Sarah A. Soule (2014), "Issue Bricolage: Explaining the Configuration of the Social Movement Sector, 1960–1995", *American Journal of Sociology*, 120 (1): 187-225.
- Kartoğlu, Neslihan. U. (2008), "Türkiye Müzecilik Örgütsel Alanında Kurumsal Mantıklar: Rekabetçi mi, Tamamlayıcı mı?", *Yönetim ve Organizasyon Araştırmaları Dergisi*, 3 (2): 33-76.
- Kennedy, Mark T., ve Peer C. Fiss (2009), "Institutionalization, Framing, and Diffusion: The Logic of TQM Adoption and Implementation Decisions Among U.S. Hospitals", *Academy of Management Journal*, 52 (5): 897–918.
- Koç, Umut, Janset Özen-Aytemur ve Erkan Erdemir (2016), "Powerful Actor and Hesitant Institutionalization: The State in the History of Turkish Football", *The International Journal of the History of Sport*, 33 (16), 1904-1920.
- Kostova, Tatiana, Kendall Roth ve M. Tina Dacin (2008), "Institutional theory in the Study of Multinational Corporations: A Critique and New Directions", *Academy of Management Review*, 33 (4): 994-1006.
- Lounsbury, Michael (2001), "Institutional Sources of Practice Variation: Staffing College and University Recycling Programs", *Administrative Science Quarterly*, 46: 29-56.
- Lounsbury, Michael (2007), "A Tale of Two Cities: Competing Logics and Practice Variation in the Professionalizing of Mutual Funds", *Academy of Management Journal*, 50 (2): 289-307.
- Maguire, Steve, Cynthia Hardy ve Thomas B. Lawrence (2004), "Institutional Entrepreneurship in Emerging Fields: HIV/AIDS Treatment Advocacy in Canada", *Academy of Management Journal*, 47 (5): 657-679.
- Marquis, Christopher, Mary A. Glynn ve Gerald F. Davis (2007), "Community Isomorphism and Corporate Social Action". *Academy of Management Review*, 32 (3): 925-945.
- McCarthy, John D. ve Meyer N. Zald (1977), "Resource Mobilization and Social Movements: A Partial Theory", *American Journal of Sociology*, 82 (6): 1212-1241.
- Meyer, Alan D., Anne S. Tsui ve C. Robert Hinings (1993), "Configurational Approaches to Organizational Analysis", *Academy of Management Journal*, 36 (6): 1175-1195.
- Meyer, Renate E. ve Markus A. Höllerer (2010), "Meaning Structures in a Contested Issue Field: A Topographical Map of Shareholder Value in Austria", *Academy of Management Journal*, 53 (6): 1241-1262.
- Mizruchi, Mark S. ve Lisa C. Fein (1999), "The Social Construction of Organizational Knowledge: A Study of the Uses of Coercive, Mimetic, and Normative Isomorphism", *Administrative Science Quarterly*, 44 (4): 653-683.
- Munir, Kamal A. (2005), "The Social Construction of Events: A Study of Institutional Change in the Photographic Field", *Organization Studies*, 26 (1): 93-112.
- Oakes, Leslie S., Barbara Townley ve David J. Cooper (1998), "Business Planning as Pedagogy: Language and Control in A Changing Institutional Field", *Administrative Science Quarterly*, 43 (2): 257-292.
- O'Mahony, Siobhán ve Beth A. Bechky (2008), "Boundary Organizations: Enabling Collaboration Among Unexpected Allies", *Administrative Science Quarterly*, 53 (3): 422-459.

- O'Sullivan, Niamh ve Brendan O'Dwyer (2015), "The Structuration of Issue-Based Fields: Social Accountability, Social Movements and the Equator Principles Issue-Based Field", *Accounting, Organizations and Society*, 43: 33-55.
- Özen, Şükrü (2007), "Yeni Kurumsal Kuram: Örgütleri Çözümlemede Yeni Ufuklar ve Yeni Sorunlar", Selami A. Sargut ve Şükrü Özen (Der.) *Örgüt kuramları* (Ankara: İmge Kitabevi): 237-331.
- Özen, Şükrü ve Hayriye Özen (2009), "Peasants Against MNCs and the State: the Role of the Bergama Struggle in the Institutional Construction of the Gold-Mining Field in Turkey", *Organization*, 16 (4), 547-573.
- Özen, Hayriye ve Şükrü Özen (2017), "What Makes Locals Protesters? A Discursive Analysis of Two Cases in Gold-Mining Industry in Turkey", *World Development*, 90, 256-268.
- Pfeffer, Jeffrey ve Gerald R. Salancik (1978), *The External Control of Organizations: A Resource Dependent Approach* (New York: Harper and Row Publishers).
- Porac, Joseph F., Howard Thomas ve Charles Baden-Fuller (1989), "Competitive Groups as Cognitive Communities: The Case of Scottish Knitwear Manufacturers", *Journal of Management Studies*, 26 (4): 397-416.
- Powell, Walter W. ve Kurt W. Sandholtz (2012), "Amphibious Entrepreneurs and the Emergence of Organizational Forms", *Strategic Entrepreneurship Journal*, 6 (2): 94-115.
- Powell, Walter W., Achim Oberg, Valeska P. Korff, Carrie Oelberger ve Karina Kloos (2017), "Institutional Analysis in a Digital Era: Mechanisms and Methods to Understand Emerging Fields", Georg, Krücken, Carmelo Mazza, Renate E. Meyer ve Peter Walgenbach (Der.), *New Themes in Institutional Analysis: Topics and Issues from European Research* (Cheltenham, U.K.: Edward Elgar): 305-344.
- Rao, Hayagreeva, Calvin Morrill ve Mayer N. Zald (2000), "Power Plays: How Social Movements and Collective Action Create New Organizational Forms", *Research in Organizational Behavior*, 22: 237-281.
- Reay, Trish, Karen Golden-Biddle ve Kathy Germann (2006), "Legitimizing A New Role: Small Wins and Microprocesses of Change", *Academy of Management Journal*, 49 (5): 977-998.
- Reay, Trish ve Christopher R. Hinings (2009), "Managing the Rivalry of Competing Institutional Logics", *Organization Studies*, 30 (6): 629-652.
- Scott, William R. (2014), *Institutions and Organizations* (Thousand Oaks, CA: Sage).
- Smets, Michael, Tim Morris ve Royston Greenwood (2012), "From Practice to Field: A Multilevel Model of Practice-Driven Institutional Change", *Academy of Management Journal*, 55 (4): 877-904.
- Suddaby, Roy ve Royston Greenwood (2005), "Rhetorical Strategies of Legitimacy", *Administrative Science Quarterly*, 50 (1): 35-67.
- Suddaby, Roy ve Daniel Muzio (2015), "Theoretical Perspectives on the Professions" Empson, Laura, Daniel Muzio, Joseph P. Broschak ve Christopher R. Hinings (Der.), *The Oxford Handbook of Professional Service Firms* (Oxford, U.K.: Oxford University Press): 25-47.
- Taşçı, Deniz. Ve Akansel Yalçınkaya (2015), "Havayolu Sektöründe Yeni Bir İş Modeli: Bağlı Düşük Maliyetli Havayolu (Airline Within Airline) Modeli Ve Anadolujet Örneği Bağlamında Bir Karşılaştırma", *Eskişehir Osmangazi Üniversitesi İİBF Dergisi*, 10 (2), 177-201.
- Thornton, Patricia H., William Ocasio ve Michael Lounsbury (2012), *The Institutional Logics Perspective: A New Approach to Culture, Structure and Process* (Oxford, U.K.: Oxford University Press).

- Tolbert, Pamela S. ve Lynne G. Zucker (1983), "Institutional Sources of Change in the Formal Structure of Organizations: The Diffusion of Civil Service Reform, 1880–1935", *Administrative Science Quarterly*, 28: 22-39.
- Van Bommel, Koen ve André Spicer (2011), "Hail the Snail: Hegemonic Struggles in the Slow Food Movement", *Organization Studies*, 32 (12): 1717-1744.
- Voronov, Maxim ve Russ Vince (2012), "Integrating Emotions into the Analysis of Institutional Work", *Academy of Management Review*, 37 (1): 58-81.
- Wooten, Melissa and Andrew J. Hoffman (2008), "Organizational Fields: Past, Present and Future", Greenwood, Royston, Christine Oliver, Kerstin Sahlin-Andersson, Roy Suddaby (Der.), *SAGE Handbook of Organizational Institutionalism* (London, U.K.: Sage): 130-147.
- Zbaracki, Mark J. (1998), "The Rhetoric and Reality of Total Quality Management", *Administrative Science Quarterly*, 43 (3): 602-636.
- Zietsma, Charlene ve Thomas B. Lawrence (2010), "Institutional Work in the Transformation of An Organizational Field: The Interplay of Boundary Work and Practice Work", *Administrative Science Quarterly*, 55 (2): 189-221.
- Zietsma, Charlene, Peter Groenewegen, Danielle. M. Logue ve Christopher R. Hinings (2017), "Field or Fields? Building the Scaffolding for Cumulation of Research on Institutional Fields". *Academy of Management Annals*, 11 (1): 1-95.